EVROPSKÝ PARLAMENT 2009 - 2014

Dokument ze zasedání

9. 9. 2009 B7-0026/2009

NÁVRH USNESENÍ

předložený na základě otázek k ústnímu zodpovězení B7-0201/2009
a B7-0202/2009

v souladu s článkem 115 a čl. 110 odst. 2 jednacího řádu

o litevském zákonu na ochranu nezletilých osob před škodlivým vlivem zveřejňovaných informací

Sophia in 't Veld, Jeanine Hennis-Plasschaert, Leonidas Donskis, Gianni Vattimo, Sarah Ludford
za skupinu ALDE

B7-0026/2009

Usnesení Evropského parlamentu o litevském zákonu na ochranu nezletilých osob před škodlivým vlivem zveřejňovaných informací

Evropský parlament,

– s ohledem na mezinárodní a evropské závazky v oblasti lidských práv, včetně závazků obsažených v úmluvách OSN o lidských právech a v Evropské úmluvě o lidských právech a základních svobodách,

– s ohledem na ustanovení Evropské unie týkající se lidských práv, a zejména na Listinu základních práv Evropské unie a články 6 a7 Smlouvy o Evropské unii,

– s ohledem na článek 13 Smlouvy o založení Evropského společenství, který Evropské unii uděluje pravomoc přijímat opatření pro boj proti diskriminaci založené mimo jiné na sexuální orientaci a pravomoc prosazovat zásadu rovnosti,

– s ohledem na směrnice 2000/43/ES a 2000/78/ES, které zakazují přímou či nepřímou diskriminaci na základě rasového nebo etnického původu, náboženského vyznání či víry, zdravotního postižení, věku a sexuální orientace, jakož i na návrh směrnice Rady o provádění zásady rovného zacházení s osobami bez ohledu na náboženské vyznání nebo víru, zdravotní postižení, věk nebo sexuální orientaci (KOM(2008)0426 v konečném znění),

– s ohledem na článek 21 Listiny základních práv Evropské unie, podle něhož se zakazuje „jakákoli diskriminace založená zejména na pohlaví, rase, barvě pleti, etnickém nebo sociálním původu, genetických rysech, jazyku, náboženském vyznání nebo přesvědčení, politických názorech či jakýchkoli jiných názorech, příslušnosti k národnostní menšině, majetku, narození, zdravotním postižení, věku nebo sexuální orientaci“,

– s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 97/36/ES ze dne 30. června 1997, kterou se mění směrnice Rady 89/552/EHS o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících provozování televizního vysílání (směrnice „televize bez hranic“),

– s ohledem na článek 115 a čl. 110 odst. 2 jednacího řádu,

A. vzhledem k tomu, že EU je společenstvím hodnot, které se zakládají na lidských právech, základních svobodách, demokracii a právním státu, rovnosti a absenci diskriminace,

B. vzhledem k tomu, že povinností EU a jejích členských států je prosazovat rovnost a bojovat proti diskriminaci, zejména podle článku 13 Smlouvy o ES a podle směrnic, které byly schváleny a navrženy k dosažení právě tohoto cíle, včetně boje proti diskriminaci založené na sexuální orientaci,

C. vzhledem k tomu, že sociální vyloučení, diskriminace a obtěžování mladých lesbiček, gayů, bisexuálů a transsexuálů vede u těchto osob k těžkému psychickému strádání

a vysoké míře sebevražd, a vzhledem k tomu, že informace a výchova ve školách jsou pro ochranu takto sexuálně orientovaných mladých osob nezbytné,

D. vzhledem k tomu, že sexuální orientace je záležitostí, na niž se vztahuje právo jednotlivce na ochranu soukromí zaručené mezinárodními, evropskými i vnitrostátními právními předpisy v oblasti lidských práv, a orgány veřejné moci by měly podporovat rovnost a absenci diskriminace, přičemž by sdělovacím prostředkům, nevládním organizacím a soukromým osobám měla být zaručena svoboda projevu,

E. vzhledem k tomu, že litevský parlament schválil dne 14. července 2009 změny zákona na ochranu nezletilých osob před škodlivým vlivem zveřejňovaných informací, které vstoupí v platnost dne 1. března 2010 a v nichž se konstatuje, že „zveřejňované informace […], které propagují homosexuální [nebo] bisexuální [...] vztahy“ nebo „jsou v rozporu s rodinnými hodnotami“ mají „škodlivý vliv na rozvoj nezletilých osob“,

F. vzhledem k tomu, že tato ustanovení staví veškeré informace o homosexualitě na stejnou úroveň jako zobrazování fyzického násilí a mrtvého nebo surově zohaveného lidského těla a jako informace, které vzbuzují strach či hrůzu nebo podněcují k sebepoškozování či sebevraždě,

G. vzhledem k tomu, že zahrnutí tohoto neurčitého odkazu na homosexualitu je ve zřejmém rozporu s čl. 4 odst. 12 tohoto zákona, jehož cílem je zákaz informací, jež by „zesměšňovaly nebo ponižovaly na základě národnosti, rasy, pohlaví, původu, zdravotního postižení, sexuální orientace, společenského postavení, jazyka, náboženského vyznání, přesvědčení či postojů“,

H. vzhledem k tomu, že tento zákon nepředkládá žádnou definici „agitace“ ve prospěch homosexuality, heterosexuality či jakékoli jiné sexuální orientace, ani definici jejich „propagace“, což je v rozporu se zásadou právní jistoty, podle níž je zákon platný pouze tehdy, jsou-li zakázané skutky jasně právně definovány,

I. vzhledem k tomu, že tyto změny povedou k zákazu všech informací o homosexualitě, k nimž by mohly mít přístup nezletilé osoby, a že by tato situace mohla vést k omezení činnosti aktivistů zabývajících se otázkami lidských práv, sexuální orientace a pohlavní identity, a dále, že by se tento zákaz mohl vztahovat na informace objevující se ve veřejných sdělovacích prostředcích či v knihách – což vyvolalo obavy u zástupců sdělovacích prostředků a mezi redaktory a novináři – i na informace uveřejněné na webových stránkách či ve filmech, ale i na diskotéky, výstavy, demonstrace a jiné veřejné akce s homosexuální tematikou,

J. vzhledem k tomu, že Spojené království zavedlo v roce 1988 podobný zákon, jenž byl následně zrušen, neboť nebyl pouze diskriminující, ale představoval rovněž závažnou překážku účinnému a ohleduplnému vyučování žáků a studentů a pastorační péči o ně, což vedlo k ohrožení zranitelných dětí, které byly vystaveny homofobní šikaně a urážkám,

K. vzhledem k tomu, že článek 22 směrnice „televize bez hranic“ umožňuje členským státům přijímat vhodná opatření, aby televizní vysílání neobsahovalo pořady, které by mohly vážně poškodit tělesný, duševní nebo morální vývoj mladistvých a které obsahují „pornografické scény nebo bezdůvodné násilí”, což ale není možné interpretovat tak, že

by se tato charakteristika vztahovala na všechny informace týkající se sexuální orientace,

L. vzhledem k tomu, že litevská prezidentka zákon dne 26. června 2009 vetovala, protože formulace jeho ustanovení byly vágní a nejasné, a požádala litevský parlament, aby znovu posoudil, zda je v souladu s „ústavními zásadami právního státu, právní jistoty a právní srozumitelnosti“ a zda není v rozporu se „zárukami otevřené společnosti a pluralitní demokracie“,

M. vzhledem k tomu, že nevládní organizace působící v oblasti lidských práv a svobody tisku a poslanci EP opakovaně vyzývali orgány EU, aby zasáhly, a litevský parlament, aby zákon přezkoumal, neboť představuje institucionalizaci homofobie a porušení práva na svobodu projevu a práva nebýt diskriminován,

N. vzhledem k tomu, že švédské předsednictví EU vedlo o tomto zákonu diskusi s litevskými úřady, přičemž nová litevská prezidentka prohlásila, že zajistí, aby byl zákon změněn v souladu s požadavky EU,

O. vzhledem k tomu, že na podzim se budou projednávat další změny trestního a správního zákoníku; vzhledem k tomu, že tyto změny kriminalizují činy fyzických nebo právnických osob, které propagují nebo finančně podporují propagaci homosexuality na veřejných místech, a trestají je buď uložením obecně prospěšných prací, nebo pokutou až do výše 1 500 EUR, nebo vězením,

1. žádá Agenturu pro základní práva, aby zákon a jeho změny posoudila s ohledem na smlouvy a právní předpisy EU a na evropské zásady a hodnoty;

2. vyzývá Komisi a Radu, aby jednaly v souladu s článkem 232 Smlouvy o ES a aby zvážily možnost zahájit postup podle článku 7 Smlouvy o Evropské unii;

3. vítá prohlášení nové prezidentky Litevské republiky a vyzývá ji, aby litevský ústavní soud požádala o přezkum uvedeného zákona a jeho změn, pokud budou schváleny, a vyzývá litevské úřady, aby zákon změnily nebo ho zrušily a aby nepřijímaly změny trestního a správního zákoníku, a zajistily tak slučitelnost zákonů s lidskými právy a základními svobodami zakotvenými v mezinárodním a evropském právu;

4. vyzývá k dodržování práva na svobodu projevu každého jednotlivce – což zahrnuje svobodu vyhledávat, přijímat a rozšiřovat informace – a antidiskriminačních právních předpisů a politik EU, Listiny základních práv Evropské unie, článku 6 Smlouvy o Evropské unii a článku 13 Smlouvy o ES, jinými slovy k respektování základních hodnot EU;

5. vyzývá ostatní členské státy, aby nepřijímaly podobné zákony nebo změny zákonů, aby odsoudily homofobní jednání a zpřísnily provádění směrnic a právních předpisů EU v oblasti boje proti diskriminaci a lidských práv;

6. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Komisi, Radě, vládám a parlamentům členských států a kandidátských zemí, prezidentce Litevské republiky, Agentuře pro základní práva a Radě Evropy.